ספרי׳ — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל תשיעי

שער שלישי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

מכבוד קדושת

אדמו״ר מנחם מענדל

זצוקללה״ה נבג״מ זי״ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

פקודי

(חלק כו שיחה ב)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים״

770 איסטערן פאַרקוויי ברוקלין, נ.י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות

שבוע פרשת פקודי, כג־כט אדר, ה׳תשפ״ה (ב)

Likkutei Sichot

Copyright © 2025
by
Kehot Publication Society®
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

פקודי ב

א. אין דעם טעם פאַרוואָס מ׳געפינט אין דער תורה ביי מלאכת ובנין המשכן, אַז משה רבינו האָט געגעבן אַ חשבון וואָס מ׳האָט געמאַכט פון דעם כסף ונחושת[1] פון נדבת המשכן אָבער ניט וואָס מ׳האָט געמאַכט פון דעם זהב[2] — זאָגט דער כלי יקר[3], אַז ווי נאָר מ׳האָט פאַרענדיקט אַלע מלאכות המשכן (בכלל ובפרט) און אַלץ וואָס מ׳האָט געדאַרפט מאַכן פון כסף ונחושת איז בכדי „להוציא את עצמו מן החשד"[4] האָט משה (נאָך איידער מ׳האָט געמאַכט די בגדי כהונה אין וועלכע ס׳איז געווען זהב) געוואָלט געבן אַ חשבון פון דעם כסף ונחושת און ער האָט ניט געוואָלט וואַרטן מיטן חשבון (ביז מ׳וועט מאַכן די בגדי כהונה[5] און ערשט דאַן געבן דעם חשבון פון דעם זהב צוזאַמען מיט די כסף ונחושת).

און דאָס וואָס ער האָט ניט געמאַכט קיין חשבון פונעם זהב תיכף נאָכן גמר עשיית בגדי כהונה, איז ער מבאר ע״פ דברי המדרש[6]: „כשבא משה לתת חשבון על כל דבר ודבר חסר מן המשקל אלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקלים ושכח ולא הי׳ יודע מה עשה מהם יצאה בת קול ואמרה ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודים לקיים מה שנאמר[7] לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא".

ד.ה. אע״פ אַז דאָס וואָס דער בת־קול האָט עדות געזאָגט „ואת האלף גו׳" איז געווען וועגן כסף (ניט — זהב), וויבאַלד אָבער אַז אידן האָבן געזען אַז מן השמים איז מען מעיד אויף משה׳ן, האָבן זיי שוין ניט געדאַרפט האָבן אַ חשבון אויפן זהב.

דער ביאור[8] איז אָבער ניט גלאַטיק[9], ווייל: א) די ווערטער „ואת האלף ושבע מאות גו׳" (וואָס דער בת קול האָט עדות געזאָגט) וועגן דעם חשבון פון כסף שטייען אין פסוק לפני דעם חשבון פון

1) לח, כה ואילך.

2) רק נאמר באופן כללי (לח, כד) כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקודש ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר וגו׳.

3) ריש פרשתנו. וראה השקו״ט כו׳ בראב״ע לח, כד וכן בפירושו הקצר שם. רמב״ן ורבותינו בעה״ת ריש פרשתנו. פענח רזא. תולדות יצחק. ועוד. וראה לעיל ע׳ 277 ואילך.

4) ל׳ הכלי יקר שם.

5) וראה ראב״ע בפי׳ הקצר בסופו במה שהקשה על פי׳ „הגאון": ואיך יספיק חצי ככר ומעט יותר לצפוי חמשה עשר בריחים ושתי משבצות וכן שרשרות ושתי טבעות וציץ נזר הקודש ופעמוני זהב כו׳ וזהב במעשי האפוד והחושן ובשבוצם.

6) הובא ברבינו בחיי כאן. וראה שמו״ר פנ״א, ו. זח״ב רכו, ב. ועוד.

7) בהעלותך יב, ז.

8) ולהעיר שלפי׳ הזהר (ח״ב רכג, א) ואוה״ח ריש פרשתנו ד״ה עוד ירצה — לא בא החשבון מפני החשד של ישראל. ואפילו לא מפני והייתם נקיים (י״א בכלי יקר כאן. וראה תנחומא כאן ה. שמו״ר פנ״א, ב. ב״ח לטיו״ד סרנ״ז. וראה גם מדרש לקח טוב כאן. פענח רזא וצרור המור). וראה אברבנאל כאן עוד טעם.

9) ויש לתרץ דברי הכלי יקר: בנוגע לשאלה הא׳ י״ל שמשה נתן החשבון מהכסף והנחושת ביחד ואז נתעוררה הקושיא ע״ד האלף גו׳ ואז יצאה בת קול כו׳ אלא שכמובן בתורה נכתב כל אחד בפ״ע והחשבון דנחושת התנופה נאמר ע״י משה לפני „ואת האלף גו׳" אלא שנכתב במקומו כרגיל בכ״מ בקרא.

בנוגע לשאלה הב׳ י״ל שרצה הקב״ה שיתן חשבון להודיענו — להורות שצריך האדם לצאת ידי שמים וידי הבריות ולתת חשבון גם אם לא נחשד כבמקומות שבהערה 8.

נחושת – איז כשם ווי משה האָט נאָכן בת־קול ניט געדאַרפט געבן אַ חשבון פונעם זהב, אַזוי האָט ער אויך ניט געדאַרפט אָפּגעבן דעם חשבון פון נחושת! ב) בכל אופן: אויב ס'איז געווען אַ בת קול בכדי צו מודיע זיין מן השמים אַז משה „נאמן הוא" – פאַרוואָס איז דאָס געווען אין אַן אופן (– זמן) אַז ער זאָל פאַרשפּאָרן צו געבן אַ חשבון נאָר פונעם זהב און ניט בזמן כזה אַז ער זאָל אינגאַנצן ניט דאַרפן געבן קיין חשבון – אויך ניט פון די כסף ונחושת שהרי כלפי שמיא גליא אַז מען וועט חושד זיין?

ב. ויש לומר אַז „פקודי המשכן . . אשר פוקד על פי משה" איז (ניט סתם געבן אַ חשבון, נאָר ס'איז) נוגע צו דעם עצם ענין המשכן, ובהקדים:

לכאורה, פאַרוואָס חזר'ט דאָ איבער די תורה נאָכאַמאָל בתחלת הפרשה (גלייך נאָך דעם ערשטן פסוק) „ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה ה' את משה ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן חרש וחושב גו'"[10]? מען ווייס דאָך שוין פון פריער אַז זיי זיינען געווען די עושי המלאכה[11]?

לויט מדרשי רז"ל[12], און אַזוי אויך לויט פרש"י[13], קומט די תורה דאָ לאָזן וויסן אַז „עשה את כל אשר צוה ה' את משה" – „אשר צוה אותו משה אין כתיב כאן אלא כל אשר צוה ה' את משה, אפילו דברים שלא אמר לו (משה) רבו הסכימה דעתו למה שנאמר למשה בסיני"[14].

דאָס דאַרף לכאורה אָבער האָבן אַ הסברה נוספת[15]: פאַרוואָס שטייט דאָס צווישן דעם פסוק „אלה פקודי המשכן גו' אשר פוקד על פי משה" און דעם חשבון „כל הזהב גו' וכסף פקודי העדה". עס האָט געדאַרפט שטיין אָדער פריער (בס"פ ויקהל), אָדער נאָך די פסוקים וואו עס ווערט געגעבן דער חשבון פון דעם זהב וכסף ונחושת.

ג. והביאור בזה יש לומר:

דער משכן האָט געדאַרפט זיין שייך צו כלל ישראל[16]. ער ווערט אָנגערופן בריש פרשתנו „משכן העדות – עדות לישראל שויתר להם הקב"ה על מעשה העגל שהרי השרה שכינתו ביניהם"[17]. און די נדבות פון אַלע י"ג (ט"ו) דברים האָט מען געדאַרפט אַוועקגעבן באופן אַז זיי זאָלן אינגאַנצן באַלאַנגען צום ציבור, ניט בלייבן שייך צו אַ יחיד[18]. און דאָס איז געוואָרן דורכדעם וואָס מ'האָט אַלץ געבראַכט צו משה רבינו, וואָס ער איז געווען דער נשיא כל ישראל, וע"י

10) לח, כב־כג.

11) שכבר נאמר הן בהציווי (תשא לא, ב ואילך. ויקהל לה, ל ואילך) הן בעשייתן בפועל (ויקהל לו, א ואילך).

12) ראה רמב"ן לח, כב דעת רבותינו.

13) עה"פ.

14) פרש"י עה"פ.

15) ועוד: זהו רק ביאור על הנאמר בפסוק הא' שבצלאל גו' עשה את כל אשר צוה ה' גו', ולא במש"נ בפסוק הב' „ואתו אהליאב גו'". אף שי"ל בפשטות שהזכיר אהליאב כאן אגב גררא דבצלאל – ראה פרש"י ויקהל לה, לד.

16) וכמו בביהמ"ק דדוד גבה הכסף מכל שבט ושבט, ולכל ישראל חלק במקום המקדש – ראה אנציקלופדי' תלמודית ערך „ביהמ"ק – בעלותו". וש"נ. אלא שי"ל שבמשכן הוא יתירה מזה כדלקמן בפנים.

17) ל' רש"י עה"פ.

18) דצריך למסרם לצבור יפה יפה (ר"ה ז, סע"א ואילך. וש"נ).

זה איז די גאַנצע תרומה וואָס אידן האָבן געבראַכט געוואָרן נכסי ציבור[19].

לאחרי ווי משה האָט אָפּגעגעבן די נדבות המשכן[20] צו בצלאל ואהליאב (און כל איש חכם לב) אויף צו טאָן מיט די נדבות די אַלע מלאכות המשכן,

(ובפרט את"ל אַז זיי האָבן ניט גענו־מען קיין שכר פאַר דער אַרבעט[21]),

האָבן זיי דורך זייער עשי' באַקומען אַ מעין **בעלות אויף די מלאכות המשכן וויבאַלד אַז שם האומנין על המלאכה[22]**

(כאָטש עס איז ניט אינגאַנצן אַרויסגע־גאַנגען פון בעלות של הציבור)[23].

און דערפאַר האָט געדאַרפט זיין „פקודי המשכן גו' אשר פוקד על פי משה": נאָך דעם ווי בצלאל וכו' האָבן פאַרענדיקט די מלאכת המשכן, האָט געדאַרפט זיין אַ פעולה (די פקידה ומנין דורך משה רבינו), אין די אַלע מלאכות המשכן אַז זיי זאָלן אינגאַנצן זיין נכסי המשכן, וועלכער איז עדות לישראל, **כלל ישראל. דערמיט האָט מען זיי אַרויסגע־נומען פון דער שייכות וואָס האָט זיך געשאַפן דורך עשיית בצלאל ואהליאב וכל חכמי לב — צו ווערן לגמרי נכסי ציבור.**

[ועוד ענין: ניט נאָר זייער קידוש אַלס נכסי הקדש בכלל האָט געדאַרפט זיין דורך משה רבינו, נאָר אויך דער ענין מיוחד צוליב וועלכן יעדער פרט איז געמאַכט געוואָרן האָט געדאַרפט זיין דורך משה רבינו, און דאָס האָט זיך אויפגעטאָן דורך דער פקידה ע"פ משה, לאחרי **עבודתם של בצלאל וכו'].**

און דעריבער איז די תורה מפסיק און זאָגט גלייך נאָכן פסוק „אלה פקודי המשכן גו' אשר פוקד על פי משה" די צוויי פסוקים „ובצלאל גו' ואתו אהליאב גו'", איידער **זי רעדט וועגן דעם חשבון**

---

19) כי אף ש„יחיד שהתנדב משלו כשרין ובלבד שימסרם לצבור" (ר"ה שם) — הרי ישנו חשש שמא לא ימסרם יפה יפה (ראה יומא לה, ב תוד"ה ניחוש שם), ופשיטא שכשהמדובר בנדבת המשכן שכ"א מישראל הביאו, גם נשים, דיש לחוש לזה. ובכל אופן, אין לומר שהמסירה לצבור בכ"א הוא בשוה. ועוד, מכיון שבנדבת המשכן קבלו גם מן הקטנים (אבות דר"נ פי"א, א בסופו) אין לומר שימסרם לצבור יפה יפה.

ולהעיר ממרז"ל שקטן קונה ואינו מקנה (ראה שו"ע חו"מ סרמ"ג סט"ו. וש"נ). ואכ"מ.

ולכן בכדי שייעשו נכסי צבור לגמרי הוא ע"י משה, ש„נשיא הדור הוא ככל הדור כי הנשיא הוא הכל" (רש"י חוקת כא, כא), והוא מלך (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו הי"א) ש„לבו הוא לב כל קהל ישראל" (רמב"ם הל' מלכים פ"ג ה"ו), ולכן דוקא ע"י משה נעשה נכסי ציבור בשלימות, — וי"ל שהוא ע"ד שע"י המלך והנשיא נעשים כל ישראל בגדר ציבור (ראה שו"ת הרשב"א ח"א סי' קמח: המלך כצבור שהצבור וכל ישראל תלוין בו).

ועוד: זה שיחיד יכול להתנדב ולמסרם לצבור הוא לאחרי שישנה מציאות הציבור ונכסי (הקדש ו)צבור (בביהמ"ק), אבל בנדו"ד הוצרך לחדש כל עיקר ענין התאחדות הציבור בתרומת המשכן, וזה נעשה ע"י משה.

20) ראה ויקהל לו, ג.

21) ראה פנים יפות ריש פרשתנו ד"ה איתא בילקוט. ועוד.

22) ראה צפע"נ עה"ת ויקהל לז, א. ו. וגם לפמ"ש שם עה"פ תשא לא, ג הרי עכ"פ בנוגע לאהליאב שייך דאומן קונה בשבח כלי, כמ"ש שם.

23) והיינו גם להמ"ד דאין אומן קונה בשבח כלי (ראה ב"ק צח, ב ואילך. רמב"ם הל' שכירות פ"י ה"ד. שו"ע חו"מ סש"ו ס"ב. ש"ך שם סק"ג. וראה בפרטיות בזה אנציקלופדי' תלמודית בערכו. וש"נ) — הרי עכ"פ י"ל דשמו עליו. ראה בצפע"נ שצוין בהערה שלפנ"ז.

ועפ"ז מובן דאף שהאומנין יכולין לנדב הן מלאכתן והן השכר שלהם (ראה פנים יפות שם) הרי עי"ז לא נתבטל לגמרי שם האומן. משא"כ כשמקבלין שכר. ולהעיר מלקו"ש ח"י ע' 62 ואילך (בזה שאברהם ודוד שלמו כסף מלא דוקא).

פון כל הזהב גו׳ און דעם חשבון פון כסף ונחושת וכו׳ —

דערמיט איז מוסבר דער תוכן און דער צורך פון דער פקידה שעל פי משה[24].

ד. דאָס אַלץ איז בנוגע צו מלאכת המשכן. בנוגע אָבער צו בגדי כהונה געפינט מען אַז גלייך בשעת הציווי למשה וועגן די בגדי כהונה, „ואתה[25] הקרב אליך" זאָגט רש״י „לאחר שתגמור מלאכת המשכן". ד.ה. די בגדי כהונה ועשייתן (וואָס דורך בגדי כהונה ווערט דער „לקדשו לכהנו לי" פון אהרן[26] ובניו) איז ניט באמצע, אָדער בכלל פון

24) **ומה שהפקידה היתה רק ב(זהב ו)כסף ונחושת ולא בשאר עניני המשכן (קרשים יריעות וכיו״ב) — יש לומר שהוא ע״ד קנית** כל הבית **ע״י (קביעת) השער (ב״ב נג, ב. טושו״ע חו״מ סקצ״ב ס״ג), המפתח (רשב״ם ב״ב נג, א ד״ה והשתא. אבל ראה טושו״ע שם ס״ב ובנ״כ שם. וראה שו״ע אדה״ז או״ח סתמ״ח סי״א: במקום שנוהגין כו׳. שם סי״ג): נעילת הדלת במפתח, עשה מנעול לדלת (כהדיעות בטושו״ע שם ס״ג) — כן אפ״ל גם בכתלי וגג (קרשים וכו׳) המשכן* ע״י** יתדות **המשכן והחצר, ובזה הי׳ פקידה**.** ואכ״מ.

25) **תצוה כח, א.**

26) **שם, ג ובפרש״י.**

***)** ועצ״ע בכלי המשכן שלא היתה בהם פקידה פרטית, אלא ש(הזהב שבהם) נכללו בחשבון הכללי של הזהב העשוי למלאכה (מנורה וכפורת — זהב טהור, הארון והשלחן והמזבח הפנימי — מצופים זהב*).

ואולי גם בזה יש לומר (כבפנים ההערה) כי הם פרטים וחלקים דהמשכן ולכן „נקנים" אגב יתדות המשכן וכו׳ (— הפקידה פרטית דכסף ונחושת). ובפרט לדעת הרמב״ם (סהמ״צ מ״ע כ. וראה שם שרש יב) דהכלים כלם מחלקי המקדש והכל יקרא מקדש ונכלל בהמ״ע ד„ועשו לי מקדש" (וראה בארוכה לקו״ש חי״א ע׳ 116 ואילך. לקו״ש חכ״א ע׳ 252 ואילך).

ומה שהוצרכה להיות פקידה כללית בנוגע להזהב (דהכלים), משא״כ בנוגע היריעות כו׳ לא היתה פקידה כלל (דדוחק גדול לומר דפקידתם ע״י הקרסים שלהם) — יש לומר, כי הכלים הם עכ״פ ענין בפ״ע, **כלי** המקדש (אלא שלדעת הרמב״ם הם בכלל **המ״ע** דועשו לי מקדש), משא״כ היריעות כו׳ הם חלק מגוף **הבית** עצמו. ועד״ז בנוגע להקרשים — נוסף (ועיקר) שאדניהם (המעמיד שלהם) נפקדו.

ועפ״ז מובן ג״כ מה שבנוגע ל„מזבח הנחושת ואת כל כלי המזבח" (פרשתנו לח, ל) היתה פקידה **פרטית** — כי המזבח הוא עיקר ענין הבית, וכלשון הרמב״ם (ריש הל׳ ביהב״ח) „מ״ע לעשות בית לה׳ מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות" (וראה לשונו בסהמ״צ שם. וראה מנ״ח מצוה צה (דבלא מזבח אינו קרוי בית המקדש כי עיקר מקדש להקריב קרבנות), ובהמובא בלקו״ש חי״א ע׳ 122 הערה 47). ומפורש (בנדו״ד) בנוגע למזבח „מה מזבח משל ציבור כו׳" (מנחות כב, א. תו״כ ויקרא א, ה. וראה ר״ש משאנץ שם). אף דכל המקדש ומקומו שייך לצבור (כנסמן לעיל הערה 16. וראה זבחים קטז, ב ובפרש״י שם. ספרי נשא ו, כו בסופו. ועוד). וראה פרש״י יתרו כ, כא בנוגע למזבח „שתהא תחילת עשייתו לשמי". וראה מכילתא שם. צפע״נ על הרמב״ם הל׳ תרומות פ״א ה״א־ב (ד, ב). וראה לקמן הערה 42. ואכ״מ.

****)** ומה שלא די בזה שהביאו את המשכן אל משה, „את האהל ואת כל כליו גו׳" (פרשתנו לט, לג ואילך), והוא **הקים** את המשכן בפועל*, והביא כל הכלים אל מקומם כו׳ כאשר נצטווה (שם מ, ב ואילך) — יש לומר, כי בהמשכן הוצרך להיות **לגמרי** נכסי ציבור — בכל פרט וזמן שבו, גם בהיותם חלקי המשכן **בפ״ע**. ו**ע״ד** מ״ש בצפע״נ עה״ת (ויקהל לה, י) דכל פרט ופרט מהמשכן הוה מצוה ולא כבביהמ״ק ולכן קיי״ל (במקדש) בונין בחול כו׳ אבל משכן שאני דזה גופא מצוה. ע״ש (ובהנסמן שם).

*) **להעיר מלקו״ש חט״ז (ע׳ 310 ואילך. וש״נ) — שלדעת הרמב״ם ציפוי הכלים מבטל דין טומאה שעל הכלים. עיי״ש.**

*) **אלא שבזה י״ל דאינו שייך לכאן, כי בני ישראל לא היו יכולים להקימו (תנחומא ופרש״י שהובא לקמן הערה 41). ועוד: גם משה לא הקימו בכחו כ״א „עסוק אתה בידך נראה כמקימו והוא נזקף וקם מאליו" (ל׳ רש״י שם. ועד״ז בתנחומא).**

מלאכת המשכן. זייער עשי׳ דאַרף זיין דוקא „לאחר שתגמור מלאכת המשכן״[27].

ויש לומר הדיוק בזה: די חלות הקדושה פון לכהנו לי (במשכן[28]) קען זיין נאָר ווען ס׳איז דאָ די מציאות פון אַן אָרט וואו עס קען זיין „ושכנתי״, ובמילא — ווערט אפשריות המציאות פון לכהנו לי, פון כהונה — לשירות, ערשט דעמאָלט קען זיין „לקדשו, להכניסו בכהונה ע״י הבגדים״[29]; בשעת אָבער ס׳איז נאָך ניטאָ די מציאות פון אַ מקום לשרת, איז ניטאָ דער ענין פון סוג כהן וקדושת כהן דמשכן[30] (און לבישת בגדים וואָס איז אַ פרט און איז משלים כהונתם[31]);

עד״ז איז בשייכות צו עשיית הבגדים: מציאות עשיית בגדי כהונה איז לאחרי ווי עס איז דאָ גמר מלאכת (מציאות) המשכן.

ועפ״ז יובן וואָס עס האָט ניט גע־דאַרפט זיין „פוקד״ (אויך) בנוגע דעם (חלק ה)זהב וואָס פון אים האָט מען געמאַכט די בגדי כהונה:

דער תוכן ופעולת „פקודי המשכן״ איז, כהמשך הכתוב — ווייל ער איז „משכן העדות״, כנ״ל „עדות לישראל שויתר להם הקב״ה על מעשה העגל שהרי השרה שכינתו ביניהם״. ובמילא איז נוגע אַז מלאכת המשכן אין וועלכן „השרה שכינתו״ זאָל זיין אַ הקדש וואָס איז אינגאַנצן שייך לכלל ישראל, אָן קיין שום שייכות צו יחידים (שבישראל, אפילו ניט אַ שייכות דורך עשיית המלאכה, כנ״ל).

משא״כ די בגדי כהונה, וואָס זיי זיינען ניט קיין חלק פון מלאכת המשכן נאָר נוגע צו עבודת הכהנים, איז כאָטש אויך באַ זיי איז דער דין אַז זיי דאַרפן זיין פון ממון ציבור[32], איז אָבער אין דעם ניטאָ די הדגשה אַז זיי זאָלן ניט האָבן קיין שום שייכות צו די עושי המלאכה[32*], ווייל זייער מציאות איז ניט קיין חלק פון „משכן העדות״ — מלאכת המשכן.

ועפ״ז יובן ויומתק וואָס מען געפינט אַ חילוק אין דער נדבה: ביי נדבת המשכן שטייט אַז מען האָט עס אַלץ געבראַכט צו משה׳ן, און בצלאל, אה־ליאב און כל איש חכם לב האָבן דאָס גענומען „מלפני משה״[33]; משא״כ דער זהב און תכלת כו׳ פון וואָס מ׳האָט געמאַכט די בגדי כהונה, כאָטש דאָס איז געווען „מתרומה המקודשת לשמי״[34], זאָגט אָבער דער פסוק „והם יקחו את הזהב״[35], „אותם חכמי לב שיעשו הבגדים יקבלו מן המתנדבים את הזהב ואת התכלת לעשות מהן את הבגדים״[36].

27) ראה גם כלי יקר ד״ה המשכן משכן בארוכה.

28) קדושה חדשה: הקרב גו׳ מתוך בנ״י לכהנו לי.

29) פרש״י תצוה שם.

30) להעיר דאין כהן ובגדי כהונה בבמת יחיד (זבחים קיב, ב. ועוד).

31) וכידוע השקו״ט באחרונים (אתוון דאורייתא כלל יט. בית האוצר מערכת ב כלל יו״ד) אם הבגדי כהונה הוי לצורך כהנים (שאינו נעשה כהן בלי הבגדים) או דהוי לצורך גוף העבודה.

32) ראה יומא שם. רמב״ם הל׳ כלי המקדש פ״ח ה״ז. וראה אוה״ת תצוה כח, א בסופו.

*32) וכן א״צ לשלול (בתכלית) החשש שלא נמסר „יפה יפה״ (וראה ג״כ הרמב״ם שם), שלכן לא הוצרכו להביא נדבה זו למשה (כדלקמן בפנים) — ראה לעיל הערה 19.

33) ויקהל לו, ב־ג. וראה ראב״ע שם, ג שגם מה שהם הביאו עוד נדבה בבוקר בבוקר הביאו אל משה. וראה רמב״ן שם.

34) פרש״י תצוה כח, ד בסופו.

35) תצוה כח, ה.

36) פרש״י שם. וראה ראב״ע, רמב״ן וחזקוני שם. וראה ב״ב ח, ב. ירושלמי שקלים פ״ה ה״ב.

ה. ע"פ הנ"ל וועט אויך צוקומען אַ תוספת ביאור פאַרוואָס דער ענין האָט זיך אויפגעטאָן ע"י משה דוקא — אע"פ וואָס דער ענין פון מוסרו לציבור יפה יפה[37] בכלל איז דאָך אויך ווען מען גיט אָפּ די זאַך צו אַ גזבר וכיו"ב:

דאָס איז ניט נאָר מצד דעם ענין הנשיאות של משה[38], נאָר (אויך) מצד דעם וואָס משה מצד עצמו האָט ניט געדאַרפט אָנקומען צו דער כפרה שעל ידי המשכן; און ווי גערעדט שוין אַ מאָל[39], אַז משה איז געווען דער איינציקער וואָס האָט ניט געהאַט קיין שייכות ח"ו צום חטא העגל, אפילו ניט באופן פון „יש בידו למחות". ובמילא האָט ער ניט געדאַרפט אָנקומען צו דעם ענין פון משכן העדות „עדות לישראל שויתר להם הקב"ה על מעשה העגל".

און דעריבער, אַלע אַנדערע אידן, מצד דעם וואָס זיי האָבן געמוזט אָנקומען צום משכן לכפרה, ווערט דורך זייער התעסקות בעשיית המשכן אַ שייכות פון די דברים שנעשו על ידם מיט זיי, די עושי המלאכה, ובמילא פעלט דאַן אין דער שלימות פון הקדש אַלס נכסי ציבור. ובכדי אַז ס'זאָל ווערן נכסי ציבור בשלימות (אויך לאחרי עשייתם), האָט עס געמוזט זיין ע"פ משה דוקא. ביז אַז אויך הקמתו איז געווען דורך משה דוקא, „ויביאו את המשכן אל משה גו'"[40], מ'האָט אַלץ געבראַכט צו משה'ן און דוקא על ידו איז אויפגעשטעלט געוואָרן דער משכן[41].

37) **יומא שם.**

38) **ראה לעיל הערה** 19.

39) **נדפס לעיל ע'** 258 **ואילך.** וש"נ.

40) **פרשתנו לט, לג ואילך.**

41) **תנחומא פרשתנו יא. פרש"י עה"פ שם.**

ו. וי"ל נאָך אַ טעם פאַרוואָס עס איז פאַרבונדן מיט משה דוקא:

דער אויפטו פון משכן אויף די אַנדערע מקדשות איז אין דעם וואָס ער איז אַ נצחי, ווי די גמרא זאָגט[42] משנבנה מקדש ראשון נגנז אהל מועד קרשיו קרסיו ובריחיו ועמודיו ואדניו. און דער טעם דערויף איז, ווייל דער משכן איז מעשה ידי משה, איז ניט שייך ער זאָל בטל ווערן[43].

און דעריבער האָט בכל פרט ופרט של העשי' געדאַרפט זיין די פקידה על פי משה נאָך זייער עשי', בכדי עס זאָל זיין אַן ענין נצחי.

משא"כ די בגדי כהונה איז דאָך ענינם ניט אַז די בגדים זאָלן בלייבן נצחיים

42) **סוטה ט, סע"א*. ולכאורה פי' דרק המשכן עצמו — בכל פרטיו — נגנז, ולא הכלים** (**ומתורצת קושית תוס' שאנץ שם**). **ומוכרח הוא** בלאה"כ, **דהרי מנורת ושלחן וכו' דמשה היו במקדש, ולא נגנזו. — וזהו לכאורה דלא כבפנים. ואכ"מ.**

43) **וראה צפע"נ עה"ת ר"פ תרומה. לקו"ש חט"ז ע'** 465 **ואילך.**

*) תוספתא סוטה רפי"ג. וראה גם תדבא"ר פי"ח. מדרש לקח טוב בשלח טו, יז. פרשתנו לט, מג.

) אבל באבות דר"נ פמ"א, יב: דברים העשוין וגנוזין אלו הן אהל מועד **וכלים שבו וארון שבו כו'. ובמכילתא יתרו כ, כא בנוגע למזבח הנחושת „ביום שנבנה זה (מזבח של שלמה) נגנז זה". וכן מפורש ברש"י מלכים ב (טז, יד). וברש"י מלכים א (ו, כ בסופו) דמזבח הזהב של משה נגנז (וראה בארוכה אוה"ח תרומה כה, יוד).

בבמדב"ר (פט"ו, יוד בסופו) ותנחומא (בהעלותך ו בסופו) מפורש „ולפיכך כשחרב ביהמ"ק נגנזה **המנורה** כו'". ומוכח שם דהמדובר במנורה של המשכן. אבל שם מפורש כנ"ל **כשחרב** ביהמ"ק לא **כשנבנה** ביהמ"ק כסוטה שם.

— ובכל אופן מדרשות חלוקות בכמה פרטים וארון יוכיח.

לדורות, זיי זיינען נאָר אַ פרט (מוכרח) אין דעם לכהנו פון די כהנים העובדים בביהמ״ק. געפינט מען ניט באַ זיי[44] אַז נגנזו צוזאַמען מיט׳ן אוהל מועד קרשיו כו׳[45], דעם ענין הנצחיות.

ז. וי״ל אַז דער ביאור הנ״ל אין דעם אויפטו פון „פקודי המשכן . . על פי משה״ — אַז דער מנין ע״פ משה האָט אויפגעטאָן דעם קשר צווישן דעם משכן וכליו צו משה׳ן — איז אויך מתאים מיטן פירוש הפנימי אין „אלה פקודי המשכן״, ווי דער אַלטער רבי איז מבאר אין דער „חסידי׳שער פרשה״ פון דער וואָך — אין לקוטי תורה[46]:

ער זאָגט דאָרט, אַז דער פירוש פון „פקודי המשכן . . פוקד על פי משה״ איז פון לשון[47] „חייב אדם לפקוד את אשתו״, ווייל „היחוד נק׳ פקידה״ (אַז דורך „פקודי המשכן . . פוקד על פי משה״ איז געוואָרן דער יחוד פון ו״ה — יחוד ז״א און מלכות, און דערנאָך דער יחוד פון י״ה).

וי״ל אַז דאָס איז אויך (נשתלשלו מהם), אַז דורך „פוקד על פי משה״ איז געוואָרן אַ יחוד צווישן דעם משכן מיט משה׳ן[48], עס איז געוואָרן איין זאַך מיט משה רבינו, כנ״ל בארוכה.

ח. דער פירוש הנ״ל אין „פקודי״ — מלשון „חייב אדם לפקוד את אשתו״ — איז ניט קיין באַזונדערער פירוש פון פירוש הפשוט (מלשון מנין וחשבון), נאָר זיי זיינען תלוי זה בזה: ווי אַזוי האָט זיך אויפגעטאָן די „פקידה״ און יחוד פון משכן מיט משה רבינו — איז דאָס דורך ענין המנין.

וועט מען דאָס פאַרשטיין בהקדים: לכאורה זיינען די צוויי פירושים הנ״ל אין „פקודי״ — מנין און יחוד — פירושים הפכיים: „מנין״ איז די דרגא הכי חיצו־נית ותחתונה פון דער זאַך, ועוד — זי איז מדגיש די הגבלה פון די זאַכן וועלכע מען ציילט, לא פחות ולא יותר. משא״כ דער ענין פון „פקידה״ ויחוד ווייזט אויף אַ התאחדות הכי פנימית ביז אַז והיו לבשר אחד[49], המשכה וואָס איז למעלה ממדידה והגבלה. ביז אַז דורך דעם ווערט נמשך דער כח הא״ס למטה[50].

וויבאַלד אָבער דאָס זיינען צוויי פירו־שים אין דעם זעלבן וואָרט, איז פאַר־שטאַנדיק (ווי גערעדט כמה פעמים[51]), אַז (נוסף ע״ז וואָס זיי זיינען הפכיים זמ״ז — זיינען זיי אויך (וג״ז עיקר)) שייכים ותלויים זה בזה.

והביאור בזה: אין דעם באַשטייט דער אויפטו פון משכן — וואָס מען נעמט דברים מוגבלים דוקא, און אין דעם גבול איז מען ממשיך דעם בלי גבול[52], ביז באופן פון ושכנתי. וכפשטות הענין: פריער האָט מען געבויט דעם משכן, און

---

44) ולהעיר ממרז״ל דשמיר הי׳ מוכרח בעשיית ביהמ״ק ע״י שלמה (סוטה מח, ב. גיטין סח, א).

45) אבל באבות דר״נ שם: דברים העשוין וגנוזין ואלו הן . . ובגדי כהונה. והכוונה שם לבגדי כהונה של המשכן, שהרי בא בהמשך לכל הדברים שבמשכן (אוהל מועד וכלים שבו וארון ושברי לוחות וצנצנת המן והמטה ומקלו של אהרן שקדי׳ ופרחי׳).

46) ד, סע״ג ואילך. וראה לקוטי לוי״צ הערות לזהר ח״ב ריש פרשתנו.

47) יבמות סב, ב.

48) ולהעיר מהמבואר אשר משה ומשכן — הם ת״ת (ז״א) ומל׳ (אוה״ת פרשתנו ע׳ ב׳רלח) ולמעלה מזה חו״ב (ראה שם ע׳ ב׳רמ).

49) בראשית ב, כד. ומדרז״ל עה״פ.

50) לקו״ת שה״ש מ, א. וראה בארוכה ד״ה שמח תשמח תרנ״ז ע׳ 5 (בסה״מ תרנ״ז ע׳ קעז) ואילך.

51) ראה לקו״ש ח״ג ע׳ 782.

52) ראה לקו״ש חט״ז ע׳ 477. וש״נ.

דערנאָך האָט זיך אויפגעטאָן די השראת השכינה מלמעלה — „וכבוד ה׳ מלא את המשכן״[53] ביז אין אַן אופן אַז „ולא יכול משה לבוא אל אוהל מועד כי שכן עליו הענן גו׳״[54].

און די צוויי הפכים זיינען מרומז אין די צוויי פירושים אין „פקודי״: פקודי מלשון מנין — וואָס משה רבינו האָט געציילט און געמאַכט דעם חשבון פון די נדבות המשכן — ווייזט אויף דעם גבול שבמשכן; און „פקודי״ מלשון פקידה ויחוד — אויף דער המשכת הבלי גבול (אין גבול).

ט. דער פנימית׳דיקער פירוש אין די צוויי הפכים הנ״ל אין „פקודי״ איז ניט נאָר אַז אין משכן זיינען געווען ביידע הפכים — גבול און בלי גבול — נאָר נאָכמער: אַז ביידע זיינען געוואָרן איין זאַך; דער גבול גופא (פון משכן) איז ניט בטל געוואָרן פון זיין הגבלה, וביחד עם זה געוואָרן (איין זאַך מיטן) בלי גבול[55].

און ווי מ׳האָט געזען בגלוי אין דעם ארון — וואָס דאָרטן איז געווען עיקר המשכן, מנוחת השכינה — אַז „מקום ארון אינו מן המדה״[56]. איז דער פירוש אין דעם, אַז ניט נאָר איז אין דעם מקום הארון געווען גילוי שכינה (וואָס איז אינו מן המדה), נאָר דער מקום הארון גופא איז געווען „אינו מן המדה״. נאָכ־מער: דוקא בשעת דער ארון איז געווען אין אַ מדידה ובכל הפרטים (אורך, רוחב, קומה) — אמתיים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו — איז ער (בבת אחת) געווען „אינו מן המדה״[57],

דער אויפטו פון משכן איז, אַז דער גבול גופא איז בלי גבול.

און דאָס איז די שייכות צווישן די צוויי פירושים אין פקודי: משה רבינו האָט געמאַכט דעם גענויעם חשבון פון נדבת המשכן, און דער חשבון גופא (וואָס משה רבינו האָט געציילט) האָט אויפגע־טאָן[58] די פקידה ויחוד, די המשכת השכינה וקדושה וואָס איז העכער פון גבול באופן של יחוד מיט דעם גבול — כולל, אַז דער גבול ווערט נצחי.

(משיחות ש״פ פקודי תשכ״ה,
ש״פ ויק״פ תשמ״ג)

53) פרשתנו מ, לד־לה.
54) מ, לה.
55) ראה בארוכה לקו״ש ח״ג ע׳ 904 ואילך.
56) יומא כא, א. וש״נ.
57) ראה לקו״ש חי״א ע׳ 319 ואילך.
58) להעיר מזהר ואוה״ח שנסמנו לעיל הערה 8 בתחלתה.